

ravno tako, kakor smo pisali pred nekaterimi leti. Važne obravnave bodo v deželnih zborih severnih kronovin. Češki deželni zbor se je začel z demonstracijo Mladočehov proti namestniku grofu Thunu. Zagnali so velik hrup, ko je jel govoriti ob otvorjenju in izjavili so, da ga nočejo poslušati, ker ima preveč na vesti in ostavili dvorano. Namestnik Thun je mislil, da se mu bode posrečilo z nekaterimi prijaznimi besedami potolažiti Mladočehi. Sedaj ve, da se je motil. On in grof Badeni sedaj vesta, da grof Thun mora poprej odstopiti, nego se sploh more govoriti o kakih pogajanjih z zastopniki češkega naroda. Kakšne posledice bode to imelo, ne vemo. Sicer se pa govori, da hočejo v češkem deželnem zboru sprožiti misel na spravo z Nemci. Mladočehi mislijo baje razviti cel svoj program v tem oziru. Po njih mnenju stvar spada v deželne zbore. Točnih poročil nimamo, kakšne pogoje hočejo staviti Mladočehi, a toliko je gotovo, da zahtevajo, da sklepu češkega deželnega zbora pritrdita tudi moravski in šleški deželni zbor in se tako napravi na jednaki podlagi sprava za vse dežele češke krone. Govori se, da pred vsem hočejo Mladočehi zahtevati enakopravnost češčine in nemščine v vseh treh deželah češke krone v notranjem in vnanjem uradnem poslovanju in pa da morajo vsi državni in deželni uradniki biti vešči obeh deželnih jezikov.

Priznati moramo, da so mladočeški nazori zdravejši od znanih dunajskih punktacij, ker se raztezajo na vse dežele češke krone. Odkritosrčno pa rečemo, da Slovenci se jih ne moremo veseliti. Če se bi Čehom želje izpolnile in izvršitev narodne enakopravnosti izročila deželnim zborom, prišli bi Slovenci v enak položaj, kakor so ogerski Slovani, ko so se Madjari pobotali s Hrvati. Čehi bi nam več pomagati ne mogli, ker bi vse bilo le deželna zadeva. Štajerski, koroški, isterski in tržaški deželni zbor bi že znal pristriči Slovencem vse pravice.

Sicer pa mislimo, da bi tudi za dežele češke krone taka uredba ne bila primerna, ker preveč diši po državnopravnem stališču in se premalo ozira na dejanske narodnostne razmere. Na Češkem in Moravskem bi se pač na ta način rešilo narodno vprašanje, a v Šleziji bi se Poljakom storila velika krivica. V tej deželi je močen poljski živelj, ki ima ravno tako pravico do narodne enakopravnosti, kakor Čehi ali pa Nemci. Če se mu ne prizna narodna enakopravnost, bode poljsko prebivalstvo težilo po zedinjenju z Galicijo. Zato je pa potrebno, da se za poljske okraje stvar kako drugače uredi. Pri taci vprašanjih se je treba ozirati na dejanske razmere, ne pa le na stare zgodovinske pravice, vsaj so se še državne meje večkrat morale premakniti po narodnih potrebah in težnjah. Sploh pa mi stojimo na stališču, da se stvar ima vrediti v državnem zboru za vso državo. Član XIX. drž. osnovnih zakonov je državni zakon in se ima tudi izvršiti potom državne zakonodaje. Sicer pa mi dvomimo, da bi sploh iz sprave sedaj bilo kaj. Nemci ne bodo hoteli odstopiti od svojih predpravil v Moraviji in Šleziji.

V moravskem deželnem zboru bodo Čehi zahtevali osnovo češkega vseučilišča in toliko meščanskih šol, da bode njih število primerno številu češkega prebivalstva. Temu se bodo ustavljali Nemci. Z osnovo meščanskih šol bi se seveda deželi naložili novi stroški, ker bi jih bilo treba osnovati kar kacic 100, ker imajo sedaj Nemci obilno taci zavodov, Čehi pa silno malo. Čehi mislijo odposlati na Dunaj tudi deputacijo k cesarju, da bode prosila, naj odredi, da se ob petindvajsetletnici njegovega vladanja otvori češko vseučilišče na Moravskem.

V Gališkem deželnem zboru bode huda debata pri verifikaciji volitev, ki gotovo vladi ne bode po volji. Večina bode volitev pač potrdila, a postopanje političnih oblastev se bode javno razkrilo, kar grofu Badeniju ne bode ljubo. Bojev bode v deželnih zborih veliko, a najbrž malo sadu.

Politični pregled.

Občni zbor «Slovenskega političnega društva».
— „Slovensko politično društvo“ je imelo v Mariboru dne 22. m. m. v čitalnični dvorani svoj občni zbor. Predsedoval je državni poslanec dr. Gregorec, ki je društvu naznanil enoglasni sklep slovensko-štajerskih deželnih poslancev, da ne grejo nazaj v štajerski deželni zbor, ki se je snidel 28. m. m. Društvo je z burnimi klici „živili!“ pozdravljalo ta sklep, ki pač ne more biti drugačen, dokler nam Nemci v Gradi ne priznavajo nobenih narodnih pravic. O političnem stanju je govoril g. dr. Gregorec in razložil položaj naš v bodoči nagodbi z ogersko kraljevino ter naglašal, da morajo Ogri v prihodnje več plačevati, ko so do sedaj plačevali k skupnim državnim potrebam. Kajti Ogri so v dobi dualizma obogateli, drugo cesarstvo je obožalo. Ogri laže in boljše svoje pridelke prodajajo, ko mi. Naše vino, naše zrnje, naše svinje in živina ne gredo v denar, ker nam škoduje na dobro Ogrom večinoma skoz Reko dovažano italijansko vino, ogersko žito in ogerska živina. Glede razmerja slovenskih državnih poslancev med seboj je bila sprejeta od g. dr. Rosine iz Ljutomera nasveto vana resolucija, da naj vsi slovenski državni poslanci postopajo skupno za koristi našega naroda in naj porabijo svoj upliv v to, da bodo poslovali državni uradi, posebno tudi politične oblasti (okrajna glavarstva) tako, da jim bode mogoče zaupati. Novi odbor društvu se je izvolil tako-le: predsednik, preč. g. dr. Gregorec, državni poslanec; odborniki: preč. gg. kanonika dr. Križanič in dr. Mlakar, potem gg. dr. Radey, prof. Robič, dr. Glančnik, vsi v Mariboru, dr. Jurtela v Šmarju pri Jelšah, dr. Serbec, dr. Dečko in Dragotin Hribar, urednik „Domovine“ v Celju; namestniki: gg. F. Korošec in dr. J. Glaser v Mariboru, notar L. Baš v Celju. Pri konstituiranju odbora je bil izbran podpredsednikom. g. dr. Radey, blagajnikom gosp. prof. in poslanec Robič, tajnikom pa Dragotin Hribar v Celju. Po nasvetu g. dr. Jurtele izrekla se je zahvala slovenskim časnikom za branitev naših pravic. Gg. L. Baš in dr. Pipuš sta prosila društvenike, naj se vsak v svojem delokrogu poteguje za dejansko izvrševanje ravnopravnosti pri uradih, da se odpravi postopanje nekaterih državnih uradnikov, ki ne smatrajo pripadnosti k slovenski politično-narodni stranki ravno tako upravičene kakor glede nemške stranke.

Baron Morsey je že dolgo hrepenel po ministerskem sedežu. Kakor sedaj pove neki štajerski konservativni list, se je že za koalicijske vlade govorilo o tem v klubu, da bi Morsey poljedelski minister postal. Kako da iz tega ni bilo nič, ne vemo. Morda grof Hohenwart ni dovolj odločno se potegoval na višjih mestih zanj. Ko pa še pri premeni vlade ni

postal minister, je pa kar gledal, kako bi napravil kak razpor mej konservativci. Tako je vsled njegovih intrig se konservativni klub razcepil. Pomagal mu je pa Dipauli, ki tudi očitno hrepeni po ministerskem sedežu, ali pa vsaj po vodstvu konservativne stranke.

Najvišji dvor. — Cesar dobiva od naše državne polovice 4.650.000 gld. — Dvorna pisarna bo stala prihodnje leto 156.360 gld; naša polovica da tudi polovico, t. j. 78.180 gld.

Državni zbor. — Za gosposko zbornico je preračunjeno 42.532 gld. Poslanska zbornica 586.607 gld. Skupne potrebščine obeh zbornic 101.955 gld. Za delegacijo 16.055 gld. Nadzorovalna komisija državnih dolgov bo stala 9793 gld. Konečno okrašenje državnoborskega poslopja (največ kipov) bo stalo 60.000 gld. Zadnji obrok za zidanje delegacijskega poslopja v Budimpešti 116.000 gld. Skupaj vse 932.982 gld., več od lani za 46.630 gld.

Deželni zbori. — V soboto so se otvorili deželni zbori kranjski, goriški, štajerski, češki, moravski, šleški, gališki in dolenjeavstrijski. V dolenjeavstrijskem deželnem zboru so protisemitje že prvi dan začeli hudo borbo proti vladi zaradi potrjenja volitve poslanca nekdanjih predkrajev. Volitev se je vršila po dosedanjem volilnem redu, protisemitje so pa trdili, da bi se bilo moralo z dopolnilno volitvijo počakati, dokler deželni zbor primerno premeni volilni red, ker po zjedinenju predkrajev z Dunaja ni dotičnega volilnega okraja. Protisemitje bi radi s tem druge stranke in vlado prisilili, da se sklene jim ugoden nov volilni red. Brez njih se namreč nov volilni red za dolenjeavstrijski deželni zbor skleniti ne more, ker brez njih ni potrebne dvetretjinske večine, skleniti se pa nov volilni red mora, ker se drugače volitve v nekdanjih predkrajih vršiti ne morejo. Ko je pa vlada z razpisom volitve pokazala, da po njenem mnenju se lahko še voli po poprejšnjem volilnem redu, dokler se novi ne sklene, so pa jezni, ker vidijo, da sebi ugodnega volilnega reda ne bodo mogli izsiliti. V drugi seji so pa spravili v razgovor nepotrjenje dunajskega župana in so pri tej priliki zaganjali se v dolenjeavstrijskega namestnika in ministerskega predsednika. Prvemu so očitali, da je inozemec in da inozemci še nikdar niso nič dobrega storili za Avstrijo. Dr. Lueger je pa stresel vso jezo nad grofom Badenijem in se zlasti izpodtikal, da Avstrijo vlada Poljak. Dr. Lueger menda misli, da imajo le Nemci pravico, da morejo biti ministri. Če bodo krščanski socialisti tako govorili, zgubiti morajo zaupanje vseh avstrijskih Slovanov. — V češkem deželnem zboru so Mladočehi izjavili, da namestnika nečejo več poslušati, ker ima preveč na vesti in je preveč škodoval češkemu narodu, in so ostavili deželno dvorano, ko je jel govoriti. V drugi seji je dr. Herold zopet izjavil, da s Thunom ne marajo imeti ničesa opraviti. Če on zares ljubi domovino, naj odstopi. — V štajerski deželni zbor ni Slovencev. — V gališkem deželnem zboru je namestnik izjavil, da se bode vlada ozirala na Rusine, a demonstracij pa ne bode nobenih trpela. S temi besedami je namestnik izrekel nevoljo, da so Rusini bili poslali deputacijo na Dunaj.

Ogerski dvorni maršal. — Cesar je grota Ludovika Apponyija imenoval za ogerskega dvornega maršala. To dostojanstvo je novo. Ogerski dvorni maršal bode pripadal k skupnemu dvornemu osebstvu in bode vodil v Budimpeštu dvorne slavnosti in vsprejeme. Ogri zmatrajo to za neko pridobitev. Novi dvorni maršal bode imel tudi cesarju predlagati imenovanje dvornih kapelanov. Imenovanje ogerskih dvornih zalagateljev pa ne bode spadalo v njegovo področje, temveč bode v tem oziru stavilo kroni predloge ogersko trgovsko ministerstvo.

Ogerski učni minister je izdal neki ukaz, po katerem se bode ženskam dovolilo študirati na medicinski in na filozofični fakulteti ogerskih vseučilišč. Ženske se bodo izobraževale pred vsem za otroške in ženske zdravnice in pa za učiteljice

na višjih dekliških šolah in ženskih učiteljskih. Profesorice na medicinskih gimnazijah in realkah ne bodo mogle postati.

Nemčija. — Nemški socialisti se pripravljajo na občen štrajk, katerega nameravajo uprizoriti bodočo pomlad. V ta namen se razpošiljajo razni oklici in se nabira denar. Za štrajk upajo pridobiti tudi železničarje. Prav dolgo pa ta štrajk vsejedno ne bo mogel trpeti, ker neverjetno je, da bi mogli sedaj toliko denarja nabrati, da bi shajali z njim vsaj par tednov. Taka množica ljudij porabi mnogo in če ne bodo delali, kje naj bi vzeli.

Rusija. — Za kronanje ruske carske dvojice, ki bo maja meseca v Moskvi, se vrše velikanske priprave. Ministerstvo notranjih del, ki vodi priprave, povabilo bo k tej slavnosti zastopnike plemstva, mest, trgov in raznih stanov. Po pripravi soditi, biti carjevo kronanje velikanska slavnost za Rusijo.

Bolgarija. — Dočim se v Bolgariji v kratkem pričakuje prestop prestolonaslednika k pravoslavlju, so se zadnji čas pojavila neka nasprotstva mej knezom in večino sobranja. Kneza razni listi močno napadajo. Vladni listi pa so jako nespretni v zagovarjanju. To in tudi prestop sina k pravoslavlju ni povšeči knezu Ferdinandu. Njegovo prizadevanje je odstraniti s krmila rusofilske stranke, ki ne kaže dovolj spoštovanja do vladarja.

Španija. — Zadnja poročila vedo povedati, da se Špancem zadnji čas nekoliko bolje godi na Kubi. Španske čete so baje zadnje dni parkrat zmagale vstaške čete in te zapodile v gorovje. Veliko ni iti na ta za Španijo ugodna poročila, ker skušnja uči, da so bili dosedaj v celem le vstaši zmagovalni in da so Španjce nebrojnokrat v velikanske zadrege spravili. — Preiskave glede sleparij pri mestnem magistratu madridskem se nadaljujejo. Zapletenih je v sleparije več mestnih odbornikov. Ker imajo ti za prijatelje več sodnikov, so poslednji hoteli stvar potlačiti. Časopisje zahteva, da se proti sodnikom uvede preiskava. Mej tem, ko monarhistična stranka preobrača take kozolce, se republikanska stranka utrjuje in te sleparije za se izkorišča.

Turčija. — Razmere v Turčiji so še vedno neizmerne. Dočim prihajajo iz vseh delov države poročila o nemirih in pobojih evropske vevlasti in napovedujejo sultanu obroke, do katerih mora poskrbeti za mir, nima sultan nobenega človeka na svoji strani, kateri bi mu pomagal v tej zadregi. Mesto, da bi turški dostojanstveniki tekmovali v tem, kako urediti razmere in narediti mir, si mej seboj intrigujejo, vsak za svoj žep skrbi in odločno vsake reforme odklanjajo. Onega, ki bi pokazal dobro voljo, odstranijo! Pri takih razmerah bodo pač le evropske vevlasti morale odločneje vmes poseči.

Obrtnija.

Židovstvo.

Razun drugih nasprotnikov imamo pa Slovenci še jednega, ki je tudi nasprotnik naših nasprotnikov, t. j. židovstvo. Govori se sicer med nami, da pri nas ni židov v toliki obilici, kakor na pr. pri Nemcih, da je tedaj potrata časa, baviti se s tako zvanim židovskim vprašanjem. Toda motimo se. Če ravno ne vidimo dan na dan židovskega nosu med nami, vendar čutimo dan na dan mogočno židovsko roko in židovski vpliv ravno tako, kakor drugi narodi.

Le poglejmo malo okoli sebe. Naši najdivnejši kraji, kakor n. pr. Bled z okolico je v židovski posesti, tržišča